

СМИК Іван Андрійович, командир 1 відділення 214 навчальної групи факультету забезпечення державної безпеки, Київський інститут Національної гвардії України (м. Київ, Україна)

Науковий керівник:

ЛЕЩЕНКО Анжеліка Вячеславівна, викладач кафедри філології та військового перекладу, Київський інститут Національної гвардії України (м. Київ, Україна)

МОВНА ПІДГОТОВКА ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ ДО БАГАТОНАЦІОНАЛЬНИХ ТРЕНУВАНЬ

Багатонаціональні тренування стали важливою складовою сучасної військової підготовки, адже вони дозволяють підрозділам різних держав обмінюватись досвідом для досягнення спільних цілей, зміцнювати партнерство та реалізувати виконання військових місій. Для України участь у таких навчаннях має особливе значення, оскільки йдеться не лише про практику спільної тактики, але й про поступову інтеграцію у систему колективної безпеки. Головним чинником успішності таких тренувань є мовна підготовка, адже англійська мова виступає інструментом комунікації у багатонаціональному середовищі [5, с. 311].

Показовим є досвід міжнародних навчань «Rapid Trident» та «Sea Breeze», які проводились у 2014-2021 роках, де приймали участь військовослужбовці з України, Канади, Америки, Британії, Франції тощо [1, с. 40–41]. Поряд із бойовою підготовкою велика увага приділялася і мовним аспектам. Навіть добре підготовлені підрозділи стикалися з труднощами, коли виникали проблеми зі сприйняттям англійської у швидкому темпі або через різні акценти.

Під час багатонаціональних навчань поширеною є практика використання скорочень або аббревіатур. Це дозволяє економити час, усуваючи надлишок інформації та стисло передає складні денотати [3, с. 109–110]. Наприклад, SITREP (situation report) означає короткий звіт про ситуацію, ETA (estimated time of arrival) – розрахунковий час прибуття. У практиці НАТО поширеними є також команди KIA (killed in action), WIA (wounded in action), RTB (return to base), AO (area of operations), HQ (headquarters). Використання таких аббревіатур під час тренувань робить комунікацію значно швидшою та безпечнішою. Так само чіткі й короткі команди на кшталт Hold fire (припинити вогонь), Cease fire (остаточно завершити вогонь), Cover me (прикрий мене), Move out (висувайся), Fall back (відступай) або підтвердження Roger/Wilco є універсальними для багатонаціональних операцій. Неправильне розуміння навіть одного слова може коштувати занадто дорого, тому відпрацювання цих команд на тренуваннях має системний характер.

Окреме місце займає фонетичний алфавіт НАТО, відомий за словами Alpha,

Bravo, Charlie, Delta тощо. Він дозволяє чітко передавати інформацію у радіоефірі навіть за умов перешкод [4, с. 138–139]. Уявімо, що потрібно назвати координати, які містять літеру L. Якщо сказати просто «L», співрозмовник може не почути правильно через шум, але слово «Lima» знімає всі сумніви. Такі стандарти застосовуються не лише у сухопутних силах, а й у морських та повітряних операціях, що робить їх універсальними.

Проблема акцентів є також однією з найбільш відчутних у багатонаціональних підрозділах. Військовослужбовці з США, Великої Британії, Франції, Німеччини чи України говорять англійською з різними акцентами, і це може ускладнювати взаєморозуміння. Для вирішення цього питання тренування обов'язково включають роботу з аудіозаписами різних варіантів англійської, практику уповільненого мовлення та уникнення складних ідіом [2, с. 168]. Особливу увагу приділяють і психологічному аспекту: у стресовій ситуації військовий може інстинктивно перейти на рідну мову, тому використовуються вправи на розвиток пам'яті та навчання у режимі англомовної практики за умов багатозадачності [2, с. 169].

Отже, підготовка до багатонаціональних тренувань є комплексним процесом, який охоплює не лише тактику та техніку, але й мовну складову. Військова фразеологія забезпечує чіткість і стислість команд, фонетичний алфавіт усуває проблеми зі сприйняттям у складних умовах, а робота з акцентами та психологічними бар'єрами робить комунікацію більш надійною. Саме завдяки цьому підхід до навчань стає по-справжньому інтегрованим, а військовослужбовці отримують не лише знання, але й впевненість у спільних діях із союзниками.

Список використаних джерел

1. Pashkov V. Dynamics of US-Ukrainian defence cooperation (2014–2021): from B. Obama to J. Biden. *Actual problems of International Relations*. 2024. Vol. 1. No. 161. P. 37-45. DOI: <https://doi.org/10.17721/apmv.2024.161.1.37-45>
2. Калишник-Рибалко М. Професійно орієнтована англомовна підготовка майбутніх військових пілотів: виклики та шляхи вдосконалення. *Наукові записки. Серія: Педагогічні науки*. 2025. № 219. С. 165–170. DOI: <https://doi.org/10.36550/2415-7988-2025-1-219-165-170>
3. Скибицька Н. Аббревіатури військової терміносистеми в сучасній англійській мові. Проблеми гуманітарних наук. Серія: Філологія. 2024. № 60. С. 108–115. DOI: <https://doi.org/10.24919/2522-4565.2024.60.13>
4. Філатова О. О. Кодування як універсальна мова військовослужбовців. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету Сер.: Філологія*. 2024. № 65. С. 137–140. DOI: <https://doi.org/10.32782/2409-1154.2024.65.29>
5. Хроленко О., Бортняк А. Формування готовності до міжкультурної комунікації англійською мовою у майбутніх судноводіїв. *Collection of Scientific Papers «ΛΟΓΟΣ»*, (April 4, 2025; Paris, France), С. 309–311. DOI: <https://doi.org/10.36074/logos-04.04.2025.060>